

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Dato: 28.07.2025
Vår ref.: VHST/1582530-1

Modernisering og oppgradering av Nes kraftverk – kommentarer til innkomne høringsuttalelser

Vi viser til deres e-post av 6.5.2025 med oversendelse av innkomne høringsuttalelser til konsesjonsplikt vurderingen for utvidelse av slukeevnen i Nes kraftverk. Det har kommet inn høringsuttalelser til saken fra Ål kommune, Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus og Buskerud fylkeskommune. Vi gir i det følgende våre kommentarer til de innkomne høringsuttalelsene.

Ål kommune

Ål kommune mener at virkningen den økte slukeevnen vil få for Strandafjorden tilsier at tiltaket bør vurderes for konsesjonsplikt.

Kommunen uttaler at reguleringsgrensen i Strandafjorden er på bare 0,5 meter, og at inntaksmagasinet på mange måter er en «utvidet elv». Kommunen mener økt slukeevne vil påvirke manøvreringen av magasinet og farten på vannstrømmen. Problemområder som etter kommunens syn vil bli ytterligere påvirket er grunneiernes fiske med garn og endringer i islegging og frostrøyk.

Våre merknader:

Strandafjorden er tillatt regulert med 1,2 meter, mellom LRV på kote 444,26 og HRV på kote 445,46 (NN 2000). Strandafjorden er døgnregulert. Av hensyn til rettighetshaveres garnfiske senkes normalt ikke vannstanden ned til LRV om sommeren (frivillig restriksjon).

Manøvreringen av Strandafjorden vil bli noe endret av økningen i slukeevne. Våre simuleringer viser at Strandafjorden kan få mindre vannstandsvariasjoner ettersom slukeevnen samsvarer bedre med slukeevnene i de ovenforliggende kraftverkene. Det innebærer at det kan bli kortere perioder med noe raskere

vanngjennomstrømningshastighet i Strandafjorden. Samtidig øker Strandafjordens tverrsnitt når vannstanden holdes på et høyere nivå, så selv om vanngjennomstrømningshastigheten øker, vil ikke vannhastigheten nødvendigvis økes i samme grad.

Manøvreringen av Strandafjorden var tema i *Revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringen av Uste- og Hallingdalsvassdraget og omgjøring av konsesjonsvilkår for Usta og Nes kraftverker og døgnregulering av Strandafjorden*. Det ble fattet vedtak i saken ved kgl. res av 27.1.2023. Det ble ikke satt krav om magasinrestriksjoner i Strandafjorden. Bakgrunnen for det var at Strandafjorden er forholdsvis liten, og magasinrestriksjoner ville i stor grad påvirke produksjonen både Usta og Nes kraftverker og kraftverkene i Holsreguleringen. NVE påpekte at det ikke selges fiskekort i den delen av Strandafjorden der det er størst problemer knyttet til garnfiske, og at døgnregulering derfor først og fremst rammer private fiskeinteresser og ikke allmenne interesser.

Det kan som nevnt bli korte perioder med noe høyere vanngjennomstrømningshastighet, men vannstandsvariasjonene vil samtidig bli redusert. Vi forventer ikke noen vesentlige endringer i islegging og frostrøyk.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Statsforvalteren mener at allmenne interesser i noen grad vil bli berørt ved en ombygging av Nes kraftverk, og anbefaler at det gjennomføres konsesjonsbehandling.

Statsforvalteren uttaler at økt slukeevne vil føre til at mer vann vil gå gjennom turbinene i stedet for gjennom lukene. Dette kan føre til at nedvandrende fisk hyppigere kan havne i turbinene og dø. I tillegg kan økte vannstandsvariasjoner nedstrøms kraftverksutløpet øke risikoen for stranding av fisk. Statsforvalteren vurderer at konsesjonsbehandling er et godt virkemiddel for å ivareta spesielt hensynet til fisk, som allerede er sterkt påvirket av reguleringseffektene i Hallingdalselva.

Våre merknader:

Strandafjorden har fiskeartene ørekyte og ørret, samt begrensede forekomster av røye og sik.

Ørretens vandringsmønster i denne delen av Hallingdalselva er ikke kartlagt spesifikt, men erfaringer med tilsvarende systemer, med kort naturlig vandringsvei pga. naturlige vandringsbarrierer, tilsier at det er lite aktiv fiskevandring nedstrøms Strandafjorden. Første vandringshinder er strykene nedstrøms utløpet av Oppsjø, ca. 3,3 km nedstrøms Strandafjorden. Her er det strykpartier som avhengig av vannføringen utgjør vandringshindre. Absolutt vandringshinder er ved Ylifossen,

omlag 4,6 km nedstrøms Strandafjorden. Elvestrekningen på 4,6 km mellom Strandafjorden og Ylifossen er med andre ord ikke et område man kan forvente at det er fiskevandring av vesentlig betydning.

Det er sjeldent flomtap forbi dam Strandafjorden i dag. Våre beregninger viser at det for tørre og år med middels tilsig vil være en svært beskjeden reduksjon i flomtap som følge av økt slukeevne, mens reduksjonen i våte år vil være noe større, se vårt grunnlagsdokument for vurdering av konsesjonsplikt for en nærmere omtale av dette. Vi mener derfor at nedvandrende fisk vil være tilnærmet uberørt av endringene i slukeevne og redusert flomtap.

Inntaket til Nes kraftverk ligger i Strandafjorden om lag 600 meter oppstrøms dam Strandafjorden, dvs. et stykke unna det naturlige elveløpet. Ved tømning av vannveien til Nes kraftverk er det kun observert et mindre antall fisk i tunnelen. Dette er sannsynligvis fisk som oppholder seg i tunnelen i en kortere periode. Vi er ikke kjent med at det er et problem med fisk i turbinene i dag. I den grad fisk vandrer inn i tunnelen i dag, er vår vurdering at økt slukeevne i Nes kraftverk ikke vil medføre økt eller endret motivasjon hos fisken for å vandre inn inntaket.

Vi bemerker ellers at det viktigste gyteområdet for ørret i Strandafjorden er Holselva/Hallingdalselva som renner inn i Strandafjorden ved Kleivi i vest. Det ble her gjort en enkel snorkelkartlegging i 2017. Det ble da observert betydelige mengder stor ørret, som antas å være gytefisk. Erfaringene til fiskere i Holselva er også at det vandrer stor ørret fra Strandafjorden opp i vassdraget fra juni og utover mot gyteperioden på høsten. Gjennom revisjon av konsesjonsvilkår er det innført krav om minstevannføringer i både Usteåne (kgl.res. av 27.1.2023) og Storåne (kgl.res. av 18.2.2022). Disse vassdragene blir til Holselva/Hallingdalselva etter samløp, og det er forventet at vassdraget vil få enda større betydning som gyte- og oppvekstområde for ørret med det økte vannslippet.

Vi har vurdert mulige virkninger for fisk nedstrøms kraftverksutløpet til Nes kraftverk i vårt grunnlagsdokument for vurdering av konsesjonsplikt. Vår konklusjon er at en eventuell tilleggsbelastning for fisk må sies å være helt marginal. For en nærmere beskrivelse av våre vurderinger knyttet til dette viser vi til grunnlagsdokumentet.

Vi påpeker at det ved kgl.res. av 27.1.2023 om revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringen av Uste- og Hallingdalsvassdraget og omgjøring av konsesjonsvilkår for Usta og Nes kraftverker og døgnregulering av Strandafjorden ble innført moderne standardvilkår om naturforvaltning. Eventuelle behov for miljøforbedrende tiltak for fisk og annet kan pålegges i medhold av disse standardvilkårene.

Buskerud fylkeskommune

Fylkeskommunen legger til grunn at søker og energimyndighet har satt seg inn i *Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027*, og ber om at hensyn til vannmiljø blir ivaretatt best mulig i samsvar med denne.

Våre merknader:

Vi er godt kjent med *Regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027*. Forholdet til denne er omtalt i vårt grunnlagsdokument.

Med vennlig hilsen
Hafslund Kraft AS

Vegard Hotvedt Strømsvåg
Rådgiver Konsesjoner og miljø

vegard.hotvedtstromsvag@hafslund.no

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og ekspedert uten underskrift